

Stockholms
stad

MI vid våld i nära relationer

En utrednings- och samtalsmodell
för Socialtjänsten
”Skärholmsmodellen”

Av
Liria Ortiz och
Anna Tsekas

MI- vid våld i nära relationer

Oktober 2014

Utgivningsdatum: oktober 2014

Utgivare: Skärholmens stadsdelsförvaltning

Kontaktperson: Anna Tsekas, Relationsvårdsteamet
anna.tsekas@stockholm.se

Konsult:

Liria Ortiz, leg. Psykolog. Leg psykoterapeut och handledare

Maila gärna liria.ortiz@gmail.com

Hemsida: www.liriaortiz.com, Twitter: @PsykologLiria,

Facebook: <http://www.facebook.com/#!/liria.ortiz.3>

Förord

Skärholmen är en av Stockholmsstads stadsdelar som i trygghetsmätningarna som gjorts i staden under en följd av år haft ett lågt resultat på frågan om man känner sig trygg. Resultaten har även visat att medborgarna även har känt sig otrygga i sitt eget hem. Anmälningarna som inkommer till Socialtjänsten gällande våld i nära relationer är konstant mycket högt. För att tryggheten skall öka behövs en tydlig väg till stöd för den som utsatts för våld och även för den som utsatt någon anhörig för våld.

Utifrån detta beslutade Skärholmens stadsdelsförvaltning att skapa ett Relationsvåldsteam som skulle ha specialistkompetens inom området våld i nära relation. Relationsvåldsteamet bildades augusti 2012. Syftet med detta var att Skärholmens medborgare skulle erbjudas stöd och efter en riskbedömning skydd i deras vålds situation när det behövs.

Relationsvåldsteamets målgrupp är:

Boende i Skärholmen från 18 år, som utsatts för eller bevittnat våld i nära relation eller som utsatt någon för våld. Med våld avses i bemärkelsen allt fysiskt, psykiskt, sexuellt, ekonomiskt, materiellt våld av partner eller före detta partner eller familj/släkt – så kallad hedersrelaterat våld. Även personer utsatta för människohandel (trafficking) och prostitution ingår i målgruppen. Relationsvåldsteamet arbetar utifrån ett barnperspektiv.

Det stöd som Relationsvåldsteamet erbjuder i form av behandling/samtalsstöd är delvis inspirerat av Motiverande samtal- MI. I samarbete med Liria Ortiz bestämde vi oss för att utveckla en manual där det tydlig skall framkomma hur man kan använda MI metoden både i utredningsarbetet enligt riktlinjerna men även i att motivera klienten till att svara på de frågor som FREDA innehåller i dess olika delar när en kartläggning av våldet och en riskbedömning skall genomföras och för att motivera till nästa steg. Relationsvåldsteamet upplevde också behov av att ha en samtalsserie för de klienter som hade önskemål och behov av ytterligare stödkontakt delvis baserat på MI förhållningssätt samt MI samtals verktyg.

Innehåll

Förord	3
Bakgrund	5
Motiverande samtal – en samtalsmodell för att framkalla och vidmakthålla motivation	6
Att kunna ta upp ämnet och fråga om våld	6
Att kunna ta upp ämnet och fråga om barn utsatts för eller bevittnat våld	7
Att kunna ta upp ämnet och fråga om våld med Freda	8
Hur kan man introducera FREDA för klienten?	8
Fas 1. Skapa allians och fråga om våld	10
Hur introducerar man FREDA?	10
Fas 2. Att samla information (Utredningsfasen)	12
DIALOG SOM ILLUSTRERAR FAS 2, (utredningssamtals fasen)	12
Relationsvåldsteamets arbete med våldsutövare under fas 1 och 2.	15
Fas 1. Skapa allians och fråga om våld	15
Fas 2. Att samla information (Utredningsfasen)	17
Fas 3. Återkoppla och motivera till nästa steg (Delgivning av utredningen)	18
Fas 4. Samtalsserie inleds (Stödsamtal, behandling)	20
Fler exempel på hur MI-verktygen kan användas i stödsamtalen.	22
Tydliggör diskrepansen (MI- verktyg)	22
Utforska ambivalensen (MI- verktyg)	23
VAS-skalor (MI- verktyg)	23
Exempel på hur samtalsledaren kan förhålla sig i samtalet (MI- verktyg)	24
Exempel på MI samtal vid våld i relationen, heder och kvinnohandel	28
Exempel 1. Våldsärende	28
Exempel 2. Hedersärende	29
Exempel 3. Kvinnohandelsärende	30
Bilaga 1	32
Bilaga 2	36
Referenser:	40

Bakgrund

Våld i nära relationer är kriminaliserat. Det finns i en sådan omfattning att det är ett folkhälsoproblem. Våld i nära relationer förekommer såväl i välfärdssamhällen som i fattiga länder.

Ett uppmärksammat problem vid våld i nära relationer är att den som utsätts för våld ibland inte vill anmäla, drar tillbaka anmälan eller anmäler men återvänder till förövaren. Det finns flera skäl som gör att detta inträffar, ekonomiskt beroende, föreställningar om att det är bäst för barnen att stanna kvar, en bedömd risk för ökat våld vid separation, oro för att bli ensam, eller starka bindningar till varandra, exempelvis vid missbruk, där den som är våldsam ibland är den som tillhandahåller alkohol och droger.

När det handlar om den som utövar våld är problemet bland annat att personen ofta bagatelliserar och förminskar våldet, rationaliserar bort det eller förtränger att det har inträffat. Det som många gånger motiverar våldsutövare att söka hjälp och stöd för sin problematik är att de inte vill förlora sin partner och att de blir medvetna om hur barnen påverkas negativt av att bevittna våld. Det viktiga i arbetet med våldsutövare är att hen tar ansvar för våldet den utsatt någon för samt att våldet skall upphöra och att hen finner alternativa handlingar till våld.

Varför kan MI vara hjälpsam för att öka motivation till en förändring vid våld i nära relationer? I en relation där psykiskt, sexuellt eller fysiskt våld förekommer är det vanligt med ambivalenta känslor gentemot partnern därför antas MI passa särskilt väl. Varför? För att den som är våldsutövare gör inte det hela tiden utan har ofta andra goda sidor och tidvis är relationen bra. Ofta är det just växlingen mellan våld och värme som gör det svårt att lämna. Hopp om en förändring finns ofta då partnern inte är ”dum/ond” hela tiden, han ångrar sig, lovar bättring, ge olika sorts förklaringar såsom stress, jobbigt på arbetet... Samtalsmetoden motiverande samtal (eng. Motivational Interviewing – MI) har utvecklat ett förhållningssätt och verktyg som syftar till att öka klientens motivation och hantera dennes motstånd mot en förändring.

Motivationen brukar vara hög den första tiden efter misshandel och i början av en kontakt med en hjälpinstans, exempelvis en kvinnojour, men tenderar att minska med tiden. I en pilotstudie fann Hughes och Rasmussen (2010) att det förekom en signifikant skillnad i graden av vidmakthållen motivation över tid till en förändring mellan de kvinnor som fick MI samtal och de som inte fick det.

Motiverande samtal – en samtalsmodell för att framkalla och vidmakthålla motivation

Varför kan MI vara hjälpsam för att öka motivationen till en förändring vid våld i nära relationer? Samtalsmetoden motiverande samtal (eng. Motivational Interviewing – MI) har utvecklat ett förhållningssätt och särskilda samtals verktyg som syftar till att öka klientens motivation och hantera motstånd till en förändring.

Ambivalensen till att lämna förhållandet, och minimerandet och bagatelliserandet av det som hänt, som ofta finns hos dem som utsatts för psykiskt och fysiskt våld i nära relationer, innebär att MI är en samtalsstil som är mycket väl anpassad för möten med klienter som är i den här situationen.

I MI får personen undersöka på ett icke fördömande sätt både fördelar och nackdelar med situationen som den är och med att den förändras. Personen känner sig lyssnad till och får möjlighet att göra sitt beteende förståeligt. Om samtalsledaren bara pratar om fördelar med att upphöra med relationen, så uppstår situationen att klienten vill försvara sig och börjar berätta om nackdelarna med en förändring. Detta påfrestar alliansen med samtalsledaren, men är också olyckligt ur motivationssynpunkt. Hur kan detta förstås? Klienten kommer i den här situationen att leta efter och uttrycka ännu mer av det som i MI kallas status quo-prat, det vill säga prat om fördelar med situationen såsom det är. När klienten hör sig själv uttrycka allt fler argument för att stanna kvar i relationen, kan klienten övertyga sig själv om att göra det.

Att kunna ta upp ämnet och fråga om våld

I Socialstyrelsens rapport *”Tack för att ni frågar” – Screening om våld mot kvinnor* beskrivs att för de allra flesta professionella känns det svårt att fråga om våld i nära relationer. Det kan kännas för närgånget och man kan känna sig osäker på hur man ska ställa frågan, på hur kvinnan ska reagera på frågan, vilka svar man skulle få och på hur man ska hantera svaret. Både tidsbrist och oro för att få ett jakande svar kan vara hinder för att ställa frågan. Som samtalsledare kan man också uppleva en rädsla för att själv sakna känslomässig styrka för att kunna härbärgera de starka känslor som väcks till liv inför personens utsatthet och lidande. Att inte ställa frågan om våld har som funktion att känslomässigt skydda sig själv.

Erfarenheter är dock att ju oftare man ändå frågade så ökade påtagligt kompetenskänslan, tryggheten i situationen och den känslomässiga beredskapen att möta Ja-svar från klienterna.

Det blev allt lättare och inte lika laddat att fråga efter en tid. Trots lång erfarenhet och kunskap om våld i nära relationer kunde samtalsledare bli förvånade över att det inte gått att "känna på sig" vilka kvinnor som skulle svara ja på frågan om våldsutsatthet.

Tegnell och Nilsson (2011) skriver i sin rapport om *Våld* i nära relationer att genom att fråga om våld får klienter en möjlighet att berätta om en utsatthet som annars riskerar att förbli okänd. Man kan börja med allmänna frågor om personens förhållande innan man ställer mer direkta frågor om våld. Frågor om våld kan avdramatiseras genom att samtalsledaren framhåller att våld är ett vanligt problem och att man brukar ställa frågor om våld till alla.

Att kunna ta upp ämnet och fråga om barn utsatts för eller bevittnat våld

Sedan oktober 2014 har Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om våld i nära relationer trätt i kraft. I dessa framkommer att när det kommer till socialnämndens kännedom att ett barn utsatts för eller bevittnat våld skall det utan tvekan inledas utredning enligt 11kap. 1 och 2 §§ SoL för att utreda barnets behov av skydd och stöd.

6 kap. Utredning av våldsutsatta barn och barn som bevittnat våld

1 § När socialnämnden får kännedom om att ett barn kan ha

1. utsatts för våld eller andra övergrepp av en närstående, eller
2. bevittnat våld eller andra övergrepp av eller mot en närstående

ska nämnden utan dröjsmål inleda en utredning om barnets behov av stöd och hjälp.

Nämnden ska vidare bedöma risken för att barnet kommer att utsättas för eller bevittna ytterligare våld.

Allmänna råd

Socialnämnden bör utreda bl.a.

- barnets behov av stöd och hjälp akut, inklusive vård eller boende i ett annat hem än det egna,
- våldets karaktär och omfattning,
- våldets påverkan på barnet och dess relation till föräldrarna,
- barnets egen uppfattning om våldet,
- vardera föräldrarnas uppfattning om våldets konsekvenser för barnet, och
- barnets behov av stöd och hjälp på både kort och lång sikt.

Nämnden bör vidare utreda om någon åtgärd behöver vidtas i fråga om vårdnad, umgänge, förmynderskap eller målsägandebiträde enligt 5 kap. 2 § första stycket socialtjänstförordningen (2001:937).

Att kunna ta upp ämnet och fråga om våld med Freda

I ”Manual för FREDA – standardiserade bedömningsmetoder för socialtjänstens arbete mot våld i nära relationer har Socialstyrelsen utvecklat tre olika bedömningsinstrumenten för att kunna ta upp frågan om våld i nära relationer samt erbjuda hjälp till den utsatta. Frågorna är könsneutrala och kan användas med både kvinnor och män.

Ur manualen: ”**FREDA-kortfrågor** som är ett kort formulär ger de professionella stöd för att fråga om våld inom exempelvis socialtjänsten eller hälso- och sjukvård. Genom detta identifieras våldet. Vidare är **FREDA-beskrivning** som ger en närmare beskrivning av karaktären och omfattningen av det våld som en person varit utsatt för, såväl psykiskt som fysiskt och sexuellt. Slutligen ingår **FREDA-farlighetsbedömning** som avser att ge en bild av risken för fortsatt våld.”

Hur kan man introducera FREDA för klienten?

”Jag vet inte om det är ett problem för dig, men många av dem jag träffar i mitt arbete har upplevt våld i sina nära relationer. Vi har därför börjat fråga alla rutinmässigt om detta.” eller ”Eftersom många av de kvinnor jag träffar i mitt arbete lever med någon som skadar eller hotar dem, frågar jag alla om övergrepp. En annan anledning är att Socialtjänsten har ett ansvar när det handlar om att identifiera, ge stöd och skydd till personer som är utsatta för våld. Vad vet du redan om det?

Är det ok om vi tillsammans går igenom ett bedömnings formulär som kallas FREDA? Det är ett hjälpmedel för dig och mig. Många andra klienter upplever att det gav en mycket tydligare bild av det som händer dem och om de är i behov av stöd och skydd eller vilka behov av stöd och skydd som föreligger.

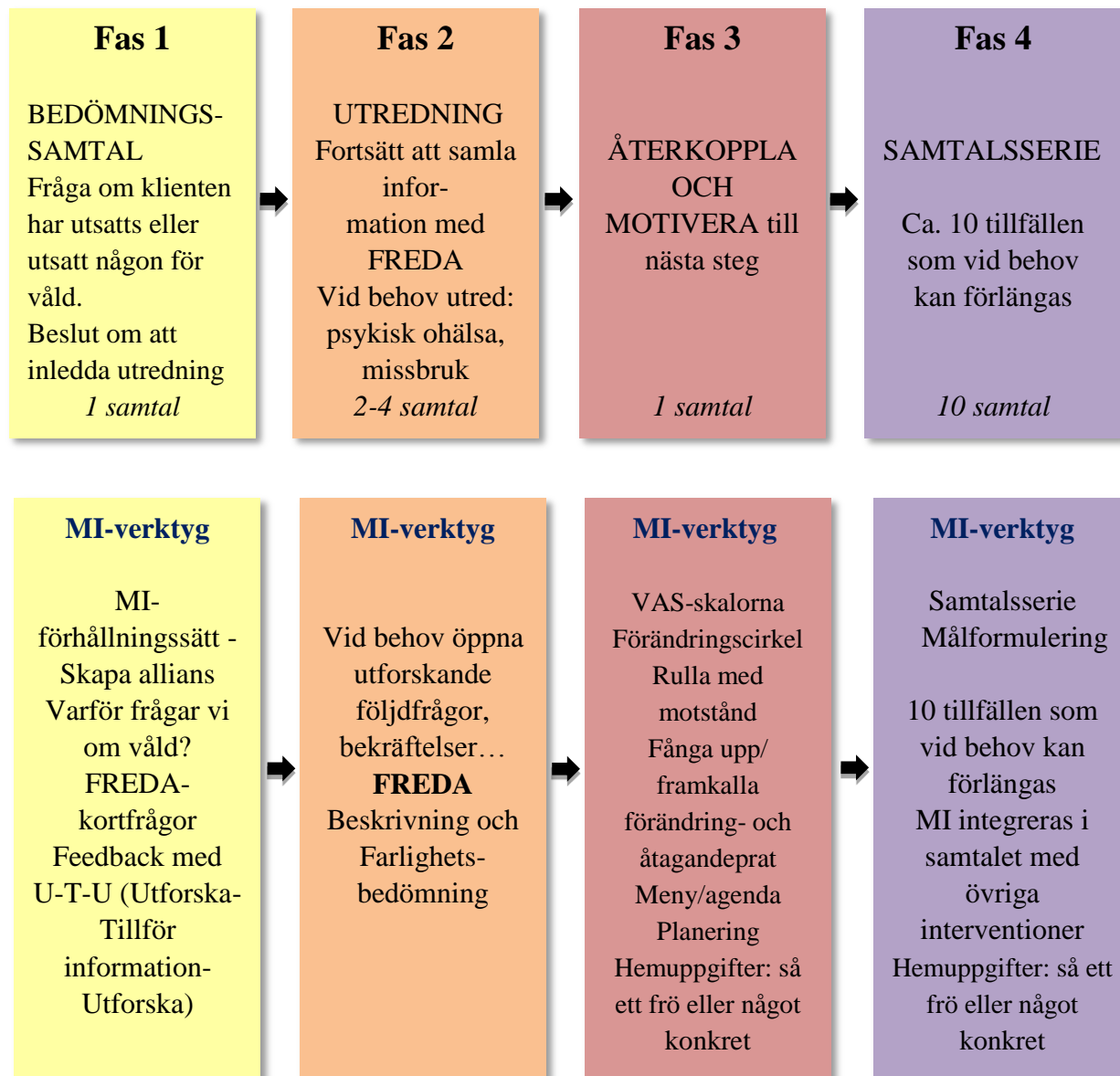
Innan vi börjar skulle jag vilja berätta lite kort om hur det kan kännas när vi går igenom FREDA. Är det ok? Det är normalt att ha olika känslor kring att prata om det man har varit med om.

Många upplever skam och skuld vilket är helt normala känslor när man ska prata om något som är känslomässig svårt, samtidigt som många berättar om hur lättade de kände sig efter att ha kunna pratat om det.

Viktigt är att i det här skedet engagera klienten i samtalet med en genuint nyfiken och undrande hållning, bland annat med hjälp av verktyget *aktivt lyssnande*, det vill säga genom att *bekräfta, ställa öppna frågor, reflektera* och *sammanfatta*. Genom att även visa empati med klientens utsatta situation byggs en allians och ett förtroende för samtalsledaren.

Möjligt förlopp och fokus vid bedömning och utredning om våld i nära relationer som samtalsledaren kan använda sig av i varje fas.

"Skärholmsmodellen" används av Relationsvåldsteamet i Skärholmen i arbetet med våldsutsatta och våldsutövare

Fas 1. Skapa allians och fråga om våld

Skapa allians, etablera en relation och fråga om våld. Vid ett affirmativt svar kartlägg och utforska och försök förstå hur klienten ser på saken. När klienten har blivit hänvisad till dig för misstankar om våld. Bekräfta klienten. *Vad bra att du har tagit dig hit, det är starkt och modigt av dig.*

Hur introducerar man FREDA?

Börja med att be om lov. *Är det ok om vi tillsammans går igenom ett bedömningsformulär som heter FREDA? Förklara syfte. Det är ett hjälpmedel för dig och mig. Många andra klienter upplever att det gav en mycket tydligare bild av det som händer dem och om de är i behov av stöd och skydd eller vilka behov av stöd och skydd som föreligger.*

Innan vi börjar skulle jag vilja berätta lite kort om hur det kan kännas när vi går igenom FREDA. Är det ok? Det är normalt att ha olika känslor kring att prata om det man har varit med om. Många upplever skam och skuld vilket är helt normala känslor när man ska prata om något som är känslomässig jobbigt, samtidigt som många berättar om hur lättade de kände sig efter att ha kunna pratat om det.

Ge feedback till klienten på FREDA eller det som har framkommit under kartläggningen med information i dialog, U-T-U (Utforska-Tillför information-Utforska). Målet är att motivera till fortsatt kontakt eller utredning när det är nödvändigt. *Jag ser att du har blivit utsatt för en hel del våld. Skulle det vara ok för dig om jag berättar vilka tankar jag får utifrån detta? eller Kan jag komma med några förslag om hur vi kan gå vidare? eller Är det ok om jag ställer ytterligare frågor för att förstå din situation bättre?*

DIALOG SOM ILLUSTRERAR FAS 1. (Bedömningsamtal)

Kvinnan kontaktar Relationsvåldsteamet på telefon. Hon önskar komma på ett samtal för att berätta om sin situation. Kvinnan får tid samma dag under eftermiddagen...

Under samtal med kvinnan på socialkontoret framkommer att hon och hennes två barn under flera års tid blivit utsatta för våld av maken.

Samtalsledare: *Skulle det vara ok för dig om jag berättar för dig hur vi brukar arbeta när vi möter en person i din situation? (Ber om lov att informera)*

Klient: *Ja absolut.*

Samtalsledare: *Vi är ett team som arbetar med personer som utsätts för våld men även med personer som har ett våldsbeteende. Vi kommer att ha detta samtal idag och efter detta kommer du att få fundera om du önskar fortsatt kontakt med oss. Om du gör det kommer vi inleda en utredning för att utreda vidare vilka behov av skydd och stöd du kan vara i behov av från oss.*

För att jag ska få en bild av din situation skulle jag behöva ställa några frågor. Berätta om varför du är här idag. (Information, öppen utforska fråga)

Klient: *Jag lever tillsammans med min man och våra två barn. Min man utsätter både mig och barnen för våld när han blir arg och när vi inte gör det han önskar. Jag försöker skydda både mig själv och barnen men lyckas inte alltid. Jag vet att det han gör är fel, men jag är rädd och vet inte hur jag skall ta mig ur det här. Jag skulle vilja skilja mig men är rädd för konsekvenserna.*

Samtalsledare: *Det är mycket starkt av dig att komma till oss idag. Du beskriver att du och barnen under flera års tid blivit utsatta för våld och att du skulle vilja förändra din situation. Du skulle vilja skilja dig och vet inte riktigt hur du skall gå till väga. (Sammanfattning, komplex bekräftande reflektion)*

Klient: *Det är precis så.*

Samtalsledare: *För att jag ska förstå vilket våld du utsatts för och för att jag ska kunna bedöma din och barnens behov av säkerhet skulle jag vilja att vi tillsammans fyllde i detta frågeformulär (FREDA kortfrågor). Skulle det vara ok för dig? (Information och presentation av Freda kortfrågor, ber om lov)*

Formulär fylls i

Samtalsledare: *Jag kan se att det våld du varit med om är väldigt omfattande vilket innebär att du och dina barn lever i en mycket riskfylld miljö. Risken för att våldet fortsätter är hög och därför skulle jag vilja berätta för dig vilket stöd du skulle kunna få av oss i nuläget. Är det ok? (Sammanfattning av det som förekommer i FREDA kortfrågor, ber om lov att informera)*

Klient: *Ja, du kan berätta.*

Samtalsledare: *Utifrån det du berättar bedömer vi att du är i behov av skyddat boende. Vad tänker du när jag säger detta? (Information, öppen utforskande fråga)*

Klient: *Jo, jag förstår att ni tänker så men jag vill fundera på detta. Allt känns rörigt just nu.*

Samtalsledare: *Du vill fundera och känner dig osäker just nu hur du vill göra. Å ena sidan vill du att våldet ska ta slut å andra sidan känner du dig osäker om vad detta kan innebära. (Komplex reflektion, dubbelsidig reflektion som fångar upp klientens ambivalens)*

Klient: *Så är det, jag vet inte vad detta innebär för mig och barnen.*

Samtalsledare: *Det är helt normalt att man känner sig osäker i din situation. Om du vill kan vi tillsammans gå igenom de olika alternativ som finns och vad de kan innebära för dig och barnen, skulle det vara ok? (Komplex bekräftande reflektion, presenterar ambivalensutforskning, ber om lov)*

Efter ambivalens utforskningen samtycker kvinnan till placering av henne och barnen och i och med detta inleds utredning enligt 11 kapitlet 1 § Socialtjänstlagen.

Fas 2. Att samla information (Utredningsfasen)

Fortsätt att insamla nödvändig information med bland annat bedömningsinstrumentet FREDA. Vid behov utred om psykisk ohälsa eller missbruk föreligger. Efter utredningen kan det förekomma olika möjligheter beroende på vad som framkommit och hur klienten vill gå vidare. Här används bifogad utredningsmall (se bilaga 2).

I de fall klienten har barn skall socialsekreteraren under Fas 2 utforska om barnet bevittnat våld eller varit utsatt för våld. Om detta framkommer skall utredning enligt 11 kap. 1 och 2 §§ SoL för att utreda barnets behov av skydd och stöd.

Alternativ 1. Klienten vill inte ha fortsatt kontakt. Utredningen blir avslutad utan åtgärd.

Alternativ 2. Akut placering eller placering på skyddad boende. Utredning enligt 11 kap. 1 § SoL inleds i och med detta.

Alternativ 3. Kontakten fortsätter med utredningssamtal och i och med detta inleds enligt 11 kap. 1 § SoL.

Alternativ 4. Om klienten uppvisar psykisk ohälsa eller missbruk. Introducera ett kartläggningsformulär för psykisk ohälsa eller missbruk som är möjligt att använda på din arbetsplats. Du känner dig deprimerad. Skulle du vilja fylla i den här blanketten? Den ger vägledning för dig och mig om vilken hjälp du behöver framöver.

Om det bekräftas att psykisk ohälsa eller missbruk föreligger, hjälp till med ytterligare kontakter så att personen får lämplig hjälp och stöd.

DIALOG SOM ILLUSTRERAR FAS 2, (utredningssamtals fasen)

Samtal 1

Samtalsledare: *Välkommen hit!*

Klient: *Tack.*

Samtalsledare: *I dag tänkte jag berätta lite om hur våra kommande samtal kommer att se ut. Jag beskrev till dig förra gången vi sågs att utifrån att du önskar en fortsatt kontakt med Relationsvåldsteamet kommer vi att göra en utredning tillsammans enligt 11 kap. 1 § Socialtjänstlagen. En utredning innebär att vi detaljerat kommer att gå igenom vilket våld du varit utsatt för samt en beskrivning av din livssituation. Är det ok att vi börjar tala om detta? (Information, ber om lov)*

Klient: *Ja absolut. Jag vill ha information om vad detta innebär.*

Samtalsledare: *Min tanke är att vi ska boka in tre tillfällen som vi ska träffas för att genomföra denna utredning. Under dessa samtal kommer vi bland annat att tala om det våld som du varit utsatt för. Under mötena kommer vi att skifta mellan att jag ställer konkreta frågor och att du får berätta fritt om din situation. Vad tänker du när du hör det här? Känns det ok? (Berätta om arbetssättet, öppen fråga, slutna frågor).*

Klient: *Ja, det låter bra.*

Samtalsledare: *Jag kommer nu ställa några frågor till dig gällande din nuvarande situation.*

(Frågor ställs utifrån utredningsmallen, social situation)

Jag tänkte nu att vi skulle prata om det våld du varit utsatt för. Jag kommer nu gå igenom och beskriva för dig vilka olika typer av våld som finns. (Information om olika typer av våld beskrivs).

En tanke jag har är att till nästa gång vi ses tar du med dig det här pappret och funderar på vilket våld du varit utsatt för och erfarit (Ge klienten kartläggning av våldet). Skulle det vara ok för dig? (Förslag, ber om lov)

Klient: *Ja absolut, jag känner att jag vill fundera lite kring detta. Det är mycket jag glömt bort och förträngt på grund av att det har varit så fruktansvärt smärtsamt.*

Samtalsledare: *Vi bokar in ett lite längre samtal nästa gång vi ses (boka av 2 timmar i kalendern) då tänkte jag att vi ska gå igenom de tankar du har med dig utifrån det pappret du får med dig idag. Sedan tänkte jag att vi ska gå igenom ett frågeformulär som kallas FREDA. (Kartläggning av våldet) Syftet med detta är att få en djupare inblick i din situation och det våld du upplevt. (FREDA beskrivning av våldet. Eventuellt FREDA farlighetsbeskrivning om behov av en riskbedömning uppstår)*

Fas 2, samtal 2 (utredningssamtal)

Samtalsledare: *Som jag berättade för dig senaste gången vi sågs är tanken att vi idag ska tala om det våld du varit med om och utsatt för. Du fick förra gången med dig ett papper där du skulle fundera på vilket våld du varit med om. Vad har du tänkt kring detta? (Ramar in och sätter fokus för samtalet, öppen fråga)*

Klient: *Ja, det har jag. Det var väldigt smärtsamt men det blev på något sätt tydligt för mig vad jag varit med om.*

Samtalsledare: *Du beskriver att du under senaste veckan funderat på det våld du varit utsatt för och att det har väckt känslor hos dig. Har jag uppfattat dig rätt? (Komplex reflektion, kontroll fråga)*

Klient: *Ja det är absolut så.*

Samtalsledare: *Jag tänkte att vi skulle börja med att gå igenom det frågeformulär jag nämnde för dig förra gången som kallas FREDA. Med detta kommer vi göra en kartläggning av det våld som du upplevt och det baserar sig på det formulär du fick med dig hem att fundera kring efter vårt senaste samtal. (Genomgång av FREDA beskrivning)*

Sammanfatta, bekräfta, avsluta, boka en ny tid.

Samtalsledare: *Idag har vi gått igenom saker som är väldigt svåra och smärtsamma att prata om. Det är väldigt starkt av dig att berätta det här för mig idag så utförligt som du har gjort. Det kan vara så att det efter vårt samtal dyker upp många tankar, känslor och frågor. Det är väldigt vanligt att det blir så. Om det blir så kan du om du vill skriva ned dina tankar, känslor och frågor så kan vi gå igenom de när vi träffas nästa gång. Du får väldigt gärna ringa mig också om det är något som du känner att du inte vill vänta med tills nästa gång vi ses. (Komplex reflektion, bekräftelse, information)*

Fas 2, samtal 3 (utredningssamtal)

Samtalsledare: *Förra gången vi träffades gjorde vi en kartläggning av det våld du varit med om genom att använda oss av FREDA formuläret. Hur var det för dig att göra detta? (Sammanfattning av förra träffen, öppen fråga)*

Klient: *Det var väldigt smärtsamt för mig å ena sidan men å andra sidan blev det tydligt för mig vad jag varit med om. Jag har förträngt mycket utifrån att det varit så smärtsamt för mig. Jag har tänkt mycket och skrivit ned många av mina tankar i ett litet anteckningsblock. Jag har också haft mycket ångest och varit ledsen. Jag har frågat mig själv varför jag utsatt mig själv för detta och inte lämnat honom mycket tidigare.*

Samtalsledare: *Allt detta skapat många tankar och väckt känslor hos dig. Det är en mycket vanlig reaktion som kan uppstå hos personer som har varit med om och upplevt allt detta som du har. Det är väldigt modigt av dig att berätta det här för mig och starkt av dig att du tänkt tillbaka på den tid som varit. (Komplex reflektion, information med syfte att normalisera klientens känslor utifrån sammanhanget, bekräftelse)*

Klient: *Jag vill verkligen ha hjälp och stöd för att gå vidare i livet och leva ett liv fritt från våld och hot om våld.*

Samtalsledare: *Det förstår jag och det är du värd. Vi ska tillsammans arbeta på det under den tid som vi kommer att träffas. (Bekräftelse, information)*

Klient: *Det skulle verkligen kännas bra för mig.*

Samtalsledare: *Idag tänkte jag att vi skall prata vidare om hur din situation ser ut just nu. För att jag ska kunna bedöma vilket stöd du är i behov av från Relationsvåldsteamet tänkte jag att vi ska gå igenom något som kallas FREDA farlighetsbedömning. Det kommer att hjälpa oss att få en djupare inblick i din nuvarande situation samt kunna göra en riskbedömning. Skulle det kännas ok? (Sätter fokus för det fortsatta samtalet, slutna fråga = be om lov fråga)*

Klient: *Ja, absolut.*

Relationsvåldsteamets arbete med våldsutövare under fas 1 och 2.

Personer med ett våldsbeteende är en del av Relationsvåldsteamets målgrupp. De kan ansöka om stöd för att finna alternativa vägar till våld. Det viktiga i arbetet med personer som har ett våldsbeteende är att de skall få insikt om konsekvenserna av sitt beteende och på sikt ta ansvar för det våld den utsatt en annan person för. Relationsvåldsteamet arbetar på samma sätt med våldsutsatta och våldsutövare under fas 3 och 4.

Fas 1. Skapa allians och fråga om våld

När klienten har blivit hänvisad till dig för misstankar om att ha utövat våld. Skapa allians, etablera en relation och utforska kring olika situationer där personen utövat våld gentemot sin partner. Vid ett affirmativt svar kartlägg och utforska och försök förstå hur klienten ser på saken. *Vad bra att du har tagit dig hit, det är starkt och modigt av dig.*

DIALOG SOM ILLUSTRERAR FAS 1. (Bedömningssamtal)

Samtalsledare: *Skulle det vara ok för dig om jag berättar för dig hur vi brukar arbeta när vi möter en person i din situation? (Ber om lov att informera)*

Klient: *Ja absolut.*

Samtalsledare: *Vi är ett team som arbetar med personer som utsätts för våld men även med personer som har ett våldsbeteende. Vi kommer att ha detta samtal idag och efter detta kommer du att få fundera om du önskar fortsatt kontakt med oss. Om du gör det kommer vi inleda en utredning för att utreda vilka behov av stöd du kan vara i behov av från oss. För att jag ska få en bild av din situation skulle jag behöva ställa några frågor. Berätta om vad du tänker att anledningen är att vi sitter här idag?. (Information, öppen utforska fråga)*

Klient: *Jo, jag vet att min sambo har pratat med er om att vi har problem hemma. Vi tänker väldigt olika. Jag känner faktiskt att jag också vill komma hit och prata om hur jag ser på saken.*

Samtalsledare: *Vad bra! Du känner att du vill få möjlighet att berätta hur du ser på det som händer hemma. Jag tänker att det är precis det vi ska göra idag. Skulle det vara ok för dig att du berättar om vad som hände i lördags?*

Klient: *Ja det vill jag göra! Vi satt hemma och började tjafsas om vår ekonomi. Jag var redan mycket stressad och trött när jag kom hem. Jag hade en lång arbetsdag med mycket jobb. Jag har ett arbete som kräver mycket ansvar samtidigt som jag har ansvaret för hemmets ekonomi.*

Samtalsledare: *Ok jag förstår. Det är lördag eftermiddag och ni sitter hemma i lägenheten. Denna dag är du trött och stressad utifrån att du har mycket att göra på jobbet samtidigt som du bekymrar dig för hemmets ekonomi. Har jag förstått dig rätt?*

Klient: *Ja precis, jag blir extremt irriterad på min sambo som i lördags hade jag jobbat sedan tidigt på morgonen och kom hem sent. Så fort jag kom in för dörren började hon tjata om semester resan i sommar som hon vill att vi ska planera. Jag har så mycket annat att tänka på att semestern är inget jag prioriterar just nu. Jag menar vad gör hon egentligen hela dagarna när jag jobbar?*

Samtalsledare: *Det låter som att du har en svår och ansträngande situation. Du beskriver att du var väldigt arg, besviken samtidigt som du kände dig provocerad av din sambo. Skulle du vilja berätta lite mer om detta?*

Klient: *Ja det är klart man blir förbannad när någon hela tiden kräver något och inte förstår hur stressigt jag har det.*

Samtalsledare: *Jag förstår... hur hanterar du situationer när du blir arg och provocerad.*

Klient: *Jag gör precis som alla andra. Jag skriker, blir arg och försöker få henne att förstå att vi inte är gjorda på pengar och att hon inte kan tjata och kräva saker som vi inte har möjlighet till. Hon saknar total insikt vad gäller ekonomi. Hon måste sluta provocera mig för när hon gör det tappar jag kontrollen och det svartnar för mina ögon. Så blev det i lördags att jag blev förbannad och då ringde någon granne tror jag till polisen. Polisen ringde på dörren och sa att de hade fått vetskap om att det var bråk i vår lägenhet.*

Samtalsledare: *Det låter som att ni har det svårt och konfliktfyllt hemma och att du är i behov av stöd för att du skall kunna hantera din ilska när du blir irriterad och provocerad. Vad tänker du om det?*

Klient: *Jo absolut så här kan vi inte ha det.*

Samtalsledare: *Skulle det vara ok för dig att jag berättar hur vi arbetar här på Relationsvåldsteamet?*

Klient: *Ja det vill jag gärna att du gör för allt det här känns rörigt och det är nytt för mig.*

Samtalsledare: *Om du önskar fortsatt stöd av oss kommer vi att inleda en utredning vilket innebär att vi mer grundligt kommer gå igenom din situation samt i vilka situationer din ilska triggas igång. Du kommer att få möjlighet att berätta om fler situationer. Kontakten med oss är frivillig och det kommer att krävas att du är motiverad samtidigt som att vi har som krav att din sambo har fortsatt kontakt med oss.*

Klient: *Ja, jag vill absolut ha fortsatt kontakt och tycker att det är bra att både jag och min sambo har kontakt med er.*

Fas 2. Att samla information (Utredningsfasen)

Fortsätt att insamla nödvändig information med hjälp av exempel på olika former av våld där personen får möjlighet att beskriva om det är ett beteende som hen har. Vid behov utred om psykisk ohälsa eller missbruk föreligger. Efter utredningen kan det förekomma olika möjligheter beroende på vad som framkommit och hur klienten vill gå vidare. Här används bifogad utredningsmall (se bilaga 2).

DIALOG SOM ILLUSTRERAR FAS 2, (utredningssamtals fasen)

Samtalsledare: *Hej och välkommen hit! Hur har veckan varit?*

Klient: *Det har varit ok hemma, det har faktiskt varit rätt lugnt. Vi pratar inte alls med varandra just nu faktiskt. Vi har hållit oss ifrån varandra och undvikit att vara i närheten av varandra. Det är lite dålig stämning där hemma...*

Samtalsledare: *Ok jag förstår, inga nya bråk och konflikter har förekommit mellan er samtidigt som stämningen där hemma är spänd.*

Klient: *Ja det är precis så det är hemma just nu... Det känns väldigt bra för mig att komma hit idag faktiskt. Jag känner att jag behöver få prata om hur jag har det och få stöd med min situation. Det känns väldigt bra att detta stöd finns för oss män också.*

Samtalsledare: *Det låter som att du upplever att den pressade situationen hemma påverkar dig och du vill att vi talar en stund i dag om ditt mående. Har jag förstått dig rätt?*

Klient: *Ja det är precis så!*

Samtalsledare: *Det är bra att du säger vad det är som du är i behov av och jag tänker att vi kan ägna halva tiden idag åt det och sedan tänkte jag att vi skulle tala om de andra två punkterna vi har på agendan. Vad tänker du om det?*

Klient: *Det låter bra! Så gör vi.*

Samtalsledare: *Som du redan känner till så har vi kommit en bit med vår utredning och som jag berättade för dig förra gången så ska vi idag tala om vad som kan vara olika former av våld.*

Klient: *Ja, just det.*

Samtalsledare: *Är det ok att vi börjar tala om det en stund i dag och att vi sedan går vidare med hur du har det hemma just nu?*

Klient: *Ja, absolut*

Samtalsledare: *ok vad bra! Jo min tanke idag är att vi tillsammans ska fylla i ett formulär som innehåller olika påståenden med uttryck för olika former av våld. Det är ganska många olika påståenden. Det finns tre olika svarsalternativ. Du kan välja att du aldrig har använt dig av våld, att det har hänt någon gång eller upprepade gånger. Det går till så att jag läser upp påståendet för dig och så kryssar vi i ett av svarsalternativen. Syftet med det här är att både du och jag ska få större förståelse av vad det är som händer och vilka beteenden som du använder i olika situationer. Vad tänker du om det här, är det ok?*

Klient: *Jo det kan vi väl göra.*

Samtalsledare: *Ok, vad bra! Jag vill börja med att säga att det kan vara så att denna kartläggning kan väcka olika känslor hos dig och kanske olika frågor. Jag skulle önska att du då signalerar det till mig så kan vi tala om det!*

Klient: *ok, absolut!*

Samtalsledare: *Bra, då sätter vi igång. Det första uttrycket lyder "Har du sagt att hon är tokig eller dum"?*

Klient: *Hmm, jo det har väl hänt, när vi bråkar så kan jag säga att hon betar sig som en galning... det är väl ungefär samma sak eller?*

Samtalsledare: *Det har hänt att du kallat henne för galning. Hur ofta har detta inträffat?*

Klient: *Ja det har hänt upprepade gånger. Alltså hon kan inte vara frisk. Hon blir helt galen när hon sätter igång med sitt tjat. Kryssa i upprepade gånger.*

Samtalsledare: *Ok då kryssar jag här. Nästa fråga är om du har kallat henne för ful eller värdelös?*

Klient: *Ja det har jag faktiskt gjort upprepade gånger. De gånger hon börjar hacka på mig om pengar så säger jag faktiskt att hon är värdelös eftersom hon inte bidrar med något.*

Samtalsledare: *Ok då tänker jag att vi stannar här för idag och så fortsätter vi nästa gång vi ses. Vi har bokat in en tid senare i veckan. Jag vill tacka dig för dina svar. Hur kändes det här för dig?*

Klient: *Jo det har fått mig att fundera lite hur jag egentligen betar mig. Jag har inte reflekterat riktigt kring det tidigare. Jag kanske inte riktigt betar mig på ett bra sätt alla gånger... Men samtidigt tycker jag att det ju beror på hennes eget beteende. Hon vet precis hur hon ska provocera mig.*

Samtalsledare: *Ok jag förstår.. de frågor vi talat om idag har fått dig att tänka att du har beteenden som inte är så bra samtidigt så tänker du att du triggas av hennes beteende. Skulle det vara ok för dig om vi fortsätter att tala om detta nästa gång vi ses?*

Klient: *Det kan vi göra!*

Fas 3. Återkoppla och motivera till nästa steg

(Delgivning av utredningen)

Väck intresse och motivera till att klienten fortsätter kontakten med dig, anmäler eller det som anses mest lämplig i situationen.

Använd dig av VAS-skalorna eller förändringscirkel när du behöver bedöma klientens beredskap till fortsatt kontakt eller om att ta nästa steg. Vid behov rulla med motstånd. Fånga upp/ framkalla förändring- och åtagandeprat när det gäller nästa steg. Om möjligt gör en Meny/agenda med de olika alternativa vägarna att gå.

Om/när klienten vill gå vidare gör en planering eller målformulering, exempelvis: vilka problemområden behöver klienten stöd med? vad är målet? vilka ramar ska gälla, det vill säga hur ska vi träffas, när, hur ska vi förhålla oss till återbud eller om du uteblir, vad får samtalsledare mandat att göra?

Hemuppgifterna bör anpassas till varje klient och kan få som syfte att så ett frö hos klienten som till exempel fortsätta fundera på något som kom upp under samtalet eller att göra något konkret som är i linje med klientens mål.

DIALOG SOM ILLUSTRERAR FAS 3. (1 samtal inför bedömning om fortsatt stöd i form av stödsamtal)

Samtalsledare: *Vi har nu träffats några gånger och vi har tillsammans gjort en utredning kring din situation och kring det våld du har varit med om. Vi har gjort en kartläggning av våldet och en riskbedömning genom att använda FREDA. Skulle det vara ok för dig att jag berättar om den bedömning vi gjort utifrån detta. (Sammanfattar, ber om lov)*

Klient: *Ja det är det.*

Samtalsledare: *När du kom i kontakt med Relationsvåldsteamet ansökte du om stöd och efter detta har vi gjort utredningen. Min bedömning utifrån denna är att du är i behov av stöd i form av stödsamtal av Relationsvåldsteamet. Vad tänker du när du hör mig säga detta? (Sammanfattning, förmedla beslutet, öppen fråga)*

Klient: *Jag känner att jag verkligen är i behov av stöd för att kunna bearbeta det svåra jag varit med om och för att få verktyg att inte hamna i sådana situationen i framtiden.*

Samtalsledare: *Jag tycker att det är väldigt positivt att du tänker så och det är precis det som kommer fram i den bedömning jag gjort. Vi behöver arbeta vidare på just det du beskriver. Skulle det vara ok för dig att jag går igenom vad det stödet med stödsamtal innebär? (Information, ber om lov)*

Klient: *Ja absolut.*

Samtalsledare: *Du kommer att beviljas 10 samtal som kommer att pågå under ca en 3-4 månaders period. Vi kommer att komma överens om tider där vi ska träffas. Det är av stor vikt att dessa tider hålls för att vi ska kunna få möjlighet att arbeta med våra mål som vi har för stödsamtalen. Detta innebär att det är viktigt att du kontaktar mig vid förhinder i god tid innan så att vi kan överenskomma om en ny tid. Mellan våra samtal kommer du att få hemuppgifter. Dessa hemuppgifter kan vara av praktiskt karaktär och även övningar som handlar om att fundera på något vi har pratat om. Jag kommer även vara ett stöd och hjälp för dig i dessa hemuppgifter. Detta innebär att det krävs att du har motivation till detta stöd samtidigt som det är normalt att motivationen kommer och går. Därför och om det är okej för dig, kommer jag att återkomma till detta med din motivation då och då. Vad tänker du om detta upplägg? (Information om ramarna för de kommande samtalen, ber om lov, utforska klientens tankar kring upplägget)*

Klient: *Jo jag förstår att det krävs mycket av mig. Jag skall göra så gott jag kan. Jag är motiverad och vill verkligen det här.*

Samtalsledare: *Bra! Då tänker jag att vi gör en planering för våra samtal och bokar in tider för dessa. (Avsluta samtalet)*

Fas 3 (exempel på samtal där kontakt avslutas efter avslutad utredning)

Samtalsledare: *Min bedömning är att vi har gått igenom och pratat om det väsentliga i din situation samt att vi har löst en hel del praktiska problem som uppstått för dig på grund av den relation du haft. Det stöd vi kan erbjuda här i form av stödsamtal bedömer jag inte är tillräckligt för dig utifrån ditt mående. Är det ok för dig om jag berättar vad jag tänker att du behöver fortsatt stöd med?*

(Information, ber om lov)

Klient: *Ja, det kan du göra.*

Samtalsledare: *Det jag ser är att utifrån det du upplevt är du i behov av mer omfattande stöd än vad Relationsvåldsteamet kan erbjuda dig. Hur tänker du själv kring detta? (Information, öppen fråga)*

Klient: *Jo, jag förstår att du tänker så men jag skulle så gärna vilja gå kvar här.*

Samtalsledare: *Vi har arbetat bra tillsammans och det känns tryggt nu samtidigt som du är i behov av en annan kompetens först och främst (kris och trauma centrum, öppenvårdspsykiatri). Vi tänker i första hand på ditt eget bästa. Om du vill skulle jag kunna hjälpa dig att ta de första kontakterna. Vi kan sedan ha ett uppföljningssamtal efter den behandlingen för att se om du då känner ett fortsatt behov av kontakt med Relationsvåldsteamet. (Dubbelsidig reflektion, betonar autonomi, information)*

Klient: *Ja, det låter bra.*

Fas 4. Samtalsserie inleds (Stödsamtal, behandling)

Under denna fas kan man som samtalsledare använda sig av olika samtalsmetoder och MI- verktyg beroende på var klienten befinner sig och vilka problemområden klienten vill arbeta med. En fråga som man bör komma överens med klienten är: Ska vi inleda med en samtalsserie om våld i den nära relationen eller med vägledning med det praktiska?

Olika alternativ kan vara att man kan ha ett eller två samtal med att utforska vad klienten behöver praktiskt hjälp med, kontakt med försäkringskassan, gå till banken, ta kontakt med sjukvården, remittering till en annan myndighet... Eller man kan ha som mål att under cirka 15-20 minuter av varje samtal vägleda klienten om det praktiska för att senare fortsätta med de olika ämnena i samtalsserien.

Ett annat sätt kan vara att komma överens med klienten att som hemuppgift ska hen vara delaktig i det praktiska stödet, exempelvis genom att leta efter information, ringa ett samtal eller det som är möjligt utifrån klientens resurser och förmåga.

Under denna fas är det viktigt att under de första två samtalen tillsammans med klienten göra en meny/agenda/problemformulering som ni skall arbeta efter samt vilka mål klienten förväntar sig till varje problem. Viktigt att förmedla till klienten är att det här är ett arbete Ni skall göra tillsammans vilket kommer att stärka alliansen.

Därefter ställ frågan till klienten angående vilket område som känns mest angeläget att börja arbeta med. Ta område för område och använd dig inför varje samtal av meny/agenda. Samtala kring problemområde genom att använda dig av olika MI verktyg, till exempel ambivalenskorset, VAS-skalor, öppna utforskande frågor. Gå igenom specifika situationer där klienten upplever problemet och samtala och resonera kring detta. Notera att det är viktigt att tänka på att endast prata om problemet räcker inte. Man måste kunna prata om det svåra samtidigt som man börja göra små förändringar som leder framåt så att klienten kan börja ta ansvar för sitt eget liv. Om du redan från början signalerar att det handlar om att prata och om att ta små steg etablerar du en bärande arbetssätt. Risken är annars att klienten "lär sig" av dig, utifrån ditt beteende att det handlar enbart om att prata om det svåra och att det räcker med det. Vilket och tyvärr inte brukar vara fallet. Här nedan kommer ett exempel på ett upplägg av ett samtal.

Samtal fas 4

Agenda

Genomgång av hemuppgift

Samtal kring problemet (våldet, boendesituation, barnens mående, självkänsla, kontroll, rädsla, arbetssituation, ekonomi, med mera)

Sammanfattning av samtalet

Ny hemuppgift

Varje samtal skall vara cirka 1 timme långt. Det är viktigt att du är förberedd innan varje samtal samt att du planerar tiden väl. Genom att hålla ramarna och strukturen skapar du en trygghet för klienten.

Fler exempel på hur MI-verktygen kan användas i stödsamtalen.

Här presenteras fyra exempel på hur MI- verktygen kan användas under stödinsatsen i samtal med klienter som varit utsatta för eller utövat våld. De ska användas på ett flexibelt sätt. Man ska gå vidare i den mån klienten är redo att gå vidare till nästa ämne. En rekommendation är att ha gott om tid under de första samtalen. Anledningen är att samtalsledare måste hinna med både fördelar och nackdelar med den nuvarande relationen. Det är direkt olämpligt att klienten bara pratar om vad som är bra med relationen men inte hinna utforska vad som är mindre bra. Skälet är att det man pratar om förstärks.

En del av samtalen kan kretsa kring olika tema som förstärker motivation till förändring eller det som klienten behöver göra. Detta är beroende på var klienten befinner sig och klientens motivation. Förslaget är att efter dessa samtal kan man börja inrikta sig på att erbjuda klienten de eventuella färdigheter som denne kan behöva, exempelvis att ta nästa steg, stå på sig, arbeta med att träna sig att bygga upp självkänslan, att träna sig att leva ett självständigt liv, med mera.

Följande innehåll i samtalen är förslag som kan vara vägledande för samtalsledaren och självklart är det viktigaste att det är relevant för klienten.

Tydliggör diskrepansen (MI- verktyg)

Samtalsledaren utforskar klientens värderingar om relationer och närmar sig med försiktighet och varsamhet den skillnad som klienten troligen upplever mellan hur det är och hur det borde vara. Det som kallas *diskrepans*. En förändring börjar ofta med en förstärkt upplevelse av diskrepans- skillnaden mellan hur det är och hur klienten vill att det ska vara, utifrån hennes värderingar om vad som är rätt och riktigt.

Nyckelfrågor för att skapa diskrepans.

Steg 1. Att tydliggöra VÄRDERINGAR:

*Vad är viktigast för dig i en relation? Hur ska man vara i en relation, tycker du?
Hur tycker du att en partner bör vara enligt dina värderingar om vad som är rätt och riktigt i en nära relation?*

Steg 2. Att på ett försiktigt sätt börja granska den aktuella relationen:

I vilken mån motsvarar din nuvarande partner det som är viktigt för dig i en relation?

Hur ser du på att man utövar våld när man älskar någon?

Kan jag säga något jag kommer att tänka på nu? (Be om lov!).

Nu när vi har pratat om det du värdesätter i en relation, träder fram en skillnad mellan hur du skulle vilja att det var och hur det är. Det jag noterar är... Hur ser du på det?

Steg 3. Att börja se lösningar. Nyckelfrågor som kan hjälpa klienten att hitta en väg i att röra sig i riktning mot hur hen vill leva i en relation (minska diskrepansen):
Vad skulle kunna vara första steget för att komma närmare den typen av relation du vill ha i ditt liv (på kort och lång sikt)?

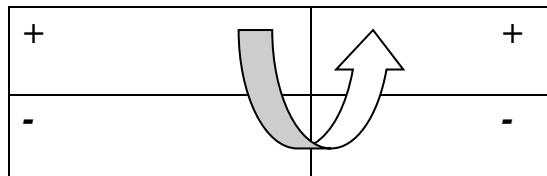
Utforska ambivalensen (MI- verktyg)

Samtalsledaren utforskar klientens skäl både för att stanna i relationen och lämna den (ambivalensen). Det är viktigt att personen visar att hen är redo att gå vidare i den här riktningen och tala om detta.

Nyckelfrågor för att närmare utforska skälen att stanna och lämna relationen eller något annat som kan vara relevant för klienten.

A) Jag är nyfiken, är det ok om jag frågar dig om... (Be om lov!) Vad är det som gör att du stannar i relationen? eller Vad är fördelar med att stanna i relationen/att leva med din partner? B) Vad är som är mindre bra?

Man kan också använda sig av ambivalensutforskning

OBS! Reflektera i högre grad det som är mindre bra än det som är bra med relationen.

VAS-skalar (MI- verktyg)

Samtalsledaren utforskar nu klientens beredskap till förändring med hjälp av VAS-skalar och ger plats för förändringsprat.

VAS-skalar (VAS = Visuella Analogiska Skalar). Det kan vara till hjälp att nu bedöma klientens beredskap till förändring när det gäller grad av motivation till att lämna relationen. *På en skala 0 – 10, där 0 inte är alls viktigt och 10 är mycket viktigt, hur viktigt är det för dig att lämna relationen just nu?*

När personen svarat, så säg *Vad fick dig att välja X (siffran personen uppgav) och inte en lägre siffra eller 0?* Samtalsledaren ger nu plats för förändringsprat.

Om klienten säger 0, kan man fråga: *Vad skulle behöva hända för att du ska säga en högre siffra?* Samtalsledaren fortsätter att ge plats för förändringsprat.

Avsluta samtalet med en sammanfattning där samtalsledaren försöker förmedla att hen har förstått klientens situation, varför hen vill stanna i relationen respektive lämna den. Ställ sedan en fråga som ger möjlighet att göra en sammanfattande bedömning av hur förändringsbenägen som klienten är: *Vad säger du om det här? Vad väcker det för tankar hos dig? Hur skulle du vilja gå vidare?*

Om klienten visar tecken på att inte vara redo eller är fortsatt ambivalent är lösningen att avvakta, betona autonomi (rätt att bestämma själv) och visa med en reflektion eller en sammanfattning att samtalsledaren uppfattar och respekterar klientens tveksamhet: *Det här är något du tvekar inför. Du vill fundera ett tag. Lämna ”dörren öppen” genom att föreslå en ny tid där samtalet kan få fortsätta.*

Man kan också komma vidare i riktning mot en möjlig förändring på sikt genom att ställa frågor som: *Vad skulle behöva hända för att få dig att se annorlunda på situationen? Vad kan jag bidra med för att du skulle vara mindre tveksam? På vilket sätt kan våra samtal bidra till att du skulle kunna ta tag i situationen?*

Exempel på hur samtalsledaren kan förhålla sig i samtalet (MI- verktyg)

Samtalsledaren inleder med att säga att personen är expert när det gäller vilka behov hen har för att kunna lämna sin partner eller det som är aktuell i samtalet. Samtalsledaren å andra sidan är en viktig resurs. Hen vet mycket om vilken hjälp som finns tills hands, säkerhetsåtgärder som man bör vidta för att skydda sig själv och sina närstående eller vad man bör tänka på rent praktiskt om/när klienten bestämmer sig.

Samtalsledaren ska hejda sin rättningsreflex (viljan att säga till vad klienten ska göra) och *inte* vilja tvinga eller försöka övertyga personen till att lämna sin partner eller ta ett beslut i en viss riktning. Studier visar att de allra flesta våldsutsatta personer lämnar sin partner ett antal gånger innan man tar det slutgiltiga beslutet att avsluta relationen.

Trots de bästa intentioner förstärker man motståndet mot förändring om man ”säger till” vad personen ska göra och syfte är i det här stadiet att om inte annat så ett frö för att i framtiden klienten ska kunna lämna sin våldsamma partner eller göra det som är fokus för samtalet.

Om klienten visar att hen är redo att gå vidare och göra en förändring kan det vara aktuellt att börja göra en handlingsplan som kan underlätta att lämna partnern eller göra det som man har kommit överens i målformulering/problemformulering. Prova detta med en nyckelfråga som: *Vad blir nästa steg? Vad vill du göra nu?* Information, råd och förslag på interventioner ges om personen har visat sitt intresse för det (be om lov). På så sätt stöds personens autonomi.

De skäl som personen i samtal tagit upp till att stanna i relationen, eller för icke förändring, får agera utgångspunkt för att identifiera nödvändiga förändringar eller saker som bör förberedas som en säkerhetsplanering som exempelvis att ha till hands pass, ID-kort, nycklar, mobiltelefon, mediciner och kläder till barnen, lite pengar eller vid en akut situation adressen på kvinnojouren. Ett alternativ är att detta finns att hämta hos en vän, släkting eller stödperson.

DIALOG SOM ILLUSTRERAR FAS 4.

Samtalsledare: *Hej välkommen! Idag tänkte jag att vi skulle börja med att prata om den uppgift du fick av mig förra vecka. Efter det tänkte jag att vi skulle prata om din boende situation och ekonomi. Dessa är de problemområden som du önskade att vi skulle prioritera. Efter detta ska vi gå igenom en ny hemuppgift. Vad tänker du om detta?*

Klient: *Hej! Jo jag tycker att det låter mycket bra. Min bostadssituation och ekonomi har upptagit mycket av mina tankar sedan vi sågs sist. Jag har också gjort den hemuppgift vi kom överens om.*

Samtalsledare: *Vad bra! Då börjar vi med att du berättar om detta. Vi var överens om att du skulle försöka ta kontakt med din handläggare på försörjningsstöd för att tala om din möjlighet till stöd.*

Klient: *Jag var lite tveksam först om jag skulle kontakta henne. Det kändes obehagligt att ringa och be om hjälp men sen tänkte jag på det vi pratade om förra gången om fördelar och nackdelar och då tog jag mod till mig. Jag blev mycket bra bemött och vi skall träffas imorgon för att prata vidare om min ekonomi.*

Samtalsledare: *Mycket bra av dig. Vad modig du har varit. Då träffar du försörjningsstöd i morgon och går igenom din ekonomi och de skulder som din före detta sambo försatt dig i (ekonomiskt våld). Då talar vi vidare om detta nästa vecka när vi ses.*

Klient: *Absolut. Jag ska tydligt berätta att han tog lån på mitt namn utan min vetskap så att de förstår.*

Samtalsledare: *Skulle det vara ok för dig att vi går vidare till nästa problemområde?*

Klient: *Absolut för boendet är också något som bekymrar mig.*

Samtalsledare: *Du bodde under 3 månader på skyddat boende och nu bor du på ett mellanboende. Jag har skrivit klart ett intyg gällande förtur om lägenhet till bostadsförmedlingen. Skulle det vara ok om vi fyller i en ansökan tillsammans nu.*

Klient: *Gärna!*

Samtalsledare: När vi ses nästa gång skulle jag önska att du tog med dig de polisanmälningar du har samt ansökan om sekretess markering. Jag kommer att skriva ett intyg till Skatteverket gällande sekretess markering.

Klient: Jag kommer att känna mig så trygg om jag skulle få min egen lägenhet för mig och barnen. Barnen skulle få möjlighet att börja på förskolan igen.

Samtalsledare: Idag har vi gått igenom din ekonomiska situation samt vad gäller din boende situation. Nästa gång vi ses kommer vi prata om hur mötet med försörjningsstöd gått samt samla ihop alla papper till bostadsförturen så att vi direkt efter vårt nästa möte kan skicka in dessa.

Klient: Tack jag ska samla ihop mina papper till nästa gång.

DIALOG SOM ILLUSTRERAR FAS 4.

Kvinna boende på skyddat boende efter att ha varit utsatt för våld. Samtalet äger rum på det skyddade boendet.

Samtalsledare: Hej! När vi sågs förra gången så skev du och jag tillsammans upp några saker som du önskar stöd och hjälp med från Relationsvåldsteamet. Vi har två kvarstående punkter kvar, ena är polisanmälan och den andra är kontakten med familjerätten gällande vårnaden om barnen. Mitt förslag är att vi börjar prata om polisanmälan. Vad tänker du om det?

Klient: Det kan vi göra!

Samtalsledare: Är det någonting mer du skulle önska att vi pratade om idag?

Klient: Nej, det som bekymrar mig främst är det här med polisanmälan och kontakten med familjerätten.

Samtalsledare: Hur tänker du idag inför att göra en polisanmälan mot din före detta sambo.

Klient: Jag känner att det är mycket svårt och vet inte riktigt om jag vill göra det. Jag har det tillräckligt svårt i livet just nu som det är.

Samtalsledare: Du tänker att du har mycket att fundera på och oroa dig för nu samtidigt som du känner att det blir för mycket att göra en polisanmälan. Skulle du vilja berätta lite mer om vad som känns svårt med att genomföra en polisanmälan?

Klient: Ja, dels känns det svårt att behöva prata om allt det som jag varit utsatt för igen. Tänk om polisen inte tror på mig och ställer en massa konstiga frågor som jag inte kommer kunna svara på. Allt detta gör mig orolig! Jag tänker mycket på honom också och tycker synd om honom. Vi har varit tillsammans många år, jag och barnen har lämnat honom och det känns att han har det tillräckligt svårt redan som det är.

Samtalsledare: Ok jag förstår. Det är fler saker som oroar dig med att göra en polisanmälan. Du är orolig att du inte skall kunna svara på polisens frågor samtidigt som du känner empati för din före detta sambo. De beskriver också att det blir upprivande för dig att prata om det du varit utsatt för igen.

Klient: Ja det är precis så det är.

Samtalsledare: Finns det något ytterligare som känns svårt?

Klient: Nej inte som jag kan komma på just nu.

Samtalsledare: Jag förstår att du känner som du gör och att det är ett svårt beslut. Det är komplext och det finns både för och nackdelar med att du gör en polisanmälan. Du har beskrivit vad som skulle vara svårt med en polisanmälan. Finns det något som du upplever skulle vara till en fördel med en polisanmälan?

Klient: Ja det som skulle kännas bra är att visa för honom att det han gör är fel och att vi som familj tagit skada av allt våld som har förekommit, kanske skulle det få honom att förstå att han måste söka hjälp och stöd för att förändra sitt våldsbeteende.

Samtalsledare: Det skulle kännas bra för dig att markera för honom att hans beteende inte är accepterat samtidigt som du tänker att han på allvarligt skall förstå att det våld hans utsatt dig för och barnen har bevittnat har påverkat hela familjen hälsa. Du beskriver också att du önskar att han skall få stöd och hjälp med sitt våldsbeteende. Har jag förstått dig rätt?

Klient: Ja det är precis så jag känner!

Samtalsledare: Det du beskriver är att det finns både för och nackdelar med att du gör en polisanmälan. Om du föreställer dig en skala mellan 0-10 där 0 är att inte polisanmäla och 10 är att polisanmäla var befinner du dig på denna skala?

Klient: Då skulle jag säga att jag befinner mig på 7.

Samtalsledare: Du skattar ändå ganska högt. Jag tolkar detta som att du vill göra en polisanmälan trots de svårigheter vi har pratat om. Jag tänker att de svårigheter du tar upp är saker du kan få stöd med av Relationsvåldsteamet. Du är väldigt modigt och stark att du har tagit dig ur denna relation och tar mod till dig att allvarligt fundera på att polisanmäla.

Om du bestämmer dig för att polisanmäla skulle du vilja att vi pratade en stund om hur det går till?

Klient: Ja det vore mycket bra. Det skulle kanske lugna mig lite.

Samtalsledare: Vad bra då pratar vi en stund om detta idag och sedan går vi över och pratar om nästa punkt det här med familjerätten, skulle det vara ok?

Klient: Ja absolut!

Exempel på MI samtal vid våld i relationen, heder och kvinnohandel

Exempel 1. Våldsärende

En socialsekreterare från Barnenheten ringer till Relationsvåldsteamet och informerar om att det inkommit information från Polisen under morgonen om att en kvinna vars barn är aktuella på Barnenheten blivit utsatt för grov misshandel av sin sambo under gårdagen. Grannarna hade reagerat på skrik och bråk från lägenheten och de hade utifrån detta kallat på Polisen. När Polisen kommit till platsen hade de funnit mannen kraftigt berusad i vardagsrummet. Kvinnan hade låst in sig i sovrummet med familjens två barn. Kvinnan hade rivsår och blåmärken och blödde från sår på armarna. Hon sade också att hon hade huvudvärk på grund av att mannen slagit henne på huvudet. Relationsvåldsteamet träffar kvinnan under eftermiddagen för samtal. Kvinnan har då läkarundersökts och mannen är häktad.

Samtalsledare: *Hej och välkommen till oss på Relationsvåldsteamet. Jag ser att du är väldigt ledsen. Skulle det vara ok för dig att jag presenterar mig och berättar om vår verksamhet och hur vi skulle kunna vara ett stöd för dig? (Komplex bekräftande reflektion, ber om lov om att ge information)*

Klient: *Mmmmm*

Samtalsledare: *Hur skulle du vilja beskriva det som hände igår? (Öppen utforskande fråga)*

Klient: *Mitt liv är ett helvete och har varit det i flera års tid. Jag har under flera års tid blivit utsatt för våld av min man... Nu orkar jag inte längre. Jag behöver hjälp att ta mig ur det här. Det hände igen igår. Han var berusad redan när han kom hem. Jag försökte på alla sätt att göra allt som vanligt och se till att barnen var lugna. Jag hade lagat mat och serverat den på bordet och sa till barnen att de skulle hålla sig undan eftersom att pappa var trött. Jag märkte redan på stegen från hallen när han kom att det skulle bli bråk igen. Han skrek och kallade mig för jävla hora!! inför barnen och slog mig överallt. Han välte bordet och var ursinnig. Jag försökte bara skydda mig själv och barnen men han bara slog och slog.*

Samtalsledare: *Det här måste ha varit en fruktansvärd upplevelse för både dig och barnen. Både du och barnen är trygga nu. Vi här i Relationsvåldsteamet skall stödja och hjälpa dig och barnen. Skulle det vara ok om jag berättar vad jag tänker efter det du berättar och vad vi kan erbjuda dig för hjälp och stöd? (Komplex reflektion, ber om lov)*

Klient: *Ok*

Samtalsledare: *Du beskriver att din man under flera års tid utsatt dig för våld. Han sitter nu häktad och det är oklart när han blir satt på fri fot. Du beskriver att han aldrig polisanmälts förut och att du nu är rädd för vad som kan hända när han kommer hem. Samtidigt vet jag utifrån polisen att han har missbruksproblematik och att han har använt sig av vapen. Jag tänker att utifrån detta är det viktigt att tänka på din och dina barns säkerhet. Vad tänker du när du hör mig säga detta? (Sammanfattning, öppen fråga)*

Klient: *Ja det är klart att jag måste skydda mig själv och barnen, men hur?*

Samtalsledare: *Känner du till vad skyddat boende innebär? (Sluten fråga, information i dialog U-T-U, Utforska-Tillför information- Utforska)*

Klient: *Jo, lite grann. Man flyttar till en annan plats och ingen vet var jag är.*

Samtalsledare: *Precis. Och, om det är ok för dig skulle jag vilja berätta lite mer om det. Det innebär att man under en period lämnar sitt hem och flyttar in på en hemlig adress. Man bor där och samtidigt får stöd att bearbeta det man varit utsatt för. Det gäller både dig som kvinna och dina barn. Under den tid som man bor där får man en egen kontaktperson.*

Du kan också få stöd med de praktiska frågorna som kan dyka upp som exempelvis polisanmälan, skilsmässa, kontakt med försäkringskassan, med mera. (Information i dialog, tillför information)

Klient: *Jag förstår... Men vad händer med barnen och deras förskoleplats och mitt jobb?*

Samtalsledare: *Du har många funderingar på vad det kommer att innebära om du flyttar till skyddat boende. Ska vi prata en stund om detta? Vi kan skriva i olika bubblor alla saker du och jag vill prata om för att sedan gå igenom alla dessa frågor utifrån viktighetsgraden. (Komplex reflektion, be om lov, presenterar meny-agenda)*

Exempel 2. Hedersärende

Linda kommer till Relationsvårdsteamet och beskriver att hon inte får tillåtelse av sina föräldrar att gå ut med sina vänner efter skolan eller arbetet. Hon får inte ha någon kontakt med män förutom män i slakten. Föräldrarna har tillsammans med Lindas äldre bröder bestämt att hon skall gifta sig med en man från hemlandet i sommar. Linda känner inte denna man och hon har aldrig sett eller träffat honom. Linda beskriver att hon blir väldigt kontrollerad av hela familjen och att de begränsar hennes handlingsutrymme. Hon säger att hon inte kan göra någonting utan att förankra detta hos bröderna och familjen.

Linda säger förtvivlat att hon inte vill gifta sig med den man familjen valt ut till henne. Hon drömmer om att en dag träffa en man som hon skall bli förälskad i och sedan gifta sig med. Linda säger att hennes familj har hotat med att döda henne om hon inte fullföljer det arrangerade äktenskapet. De säger att hon skall bevara familjens heder. Linda har utifrån denna situation sökt stöd och hjälp hos Relationsvårdsteamet.

Samtalsledare: *Hej Linda och välkommen hit till oss! Jag tänkte börja med att presentera mig själv. Jag heter Anna och jag är socialsekreterare och behandlare i Relationsvårdsteamet. Känner du till något om Relationsvårdsteamet? (Information i dialog U-T-U, Utforska-Tillför information- Utforska)*

Klient: *Nej inte direkt, jag har hört talas om att ni kan hjälpa kvinnor i min situation.*

Samtalsledare: *Skulle det vara ok för dig om jag berättar vad vi arbetar med och hur vi skulle kunna vara ett stöd för dig? (Be om lov om att informera)*

Klient: *Ja, absolut.*

Samtalsledare: *Vi är ett team som arbetar med personer som blivit utsatta för våld och hot om våld av närstående, det kan vara som i ditt fall familjen. För att jag ska kunna förstå hur du har det och vad som är svårt för dig så skulle jag önska att du skulle berätta för mig om din situation. Skulle det vara möjligt för dig? (Tillför information, öppen fråga, slutna fråga)*

Klient: *Absolut, jag blir väldigt kontrollerad hemma och nu har hela familjen och släkten bestämt att de skall gifta bort mig med en man jag aldrig träffat! Jag är så rädd och jag vill verkligen inte detta. Jag har sagt det till familjen och de har hotat att döda mig om jag inte gifter mig med honom. Jag vill inte göra min familj besviken eller att de skall hata mig men jag vill verkligen inte gifta mig med denna man.*

Jag är dessutom väldigt kontrollerad av min familj. Jag får inte träffa vänner efter jobbet utan måste direkt hem. Jag får inte heller ha manliga bekanta förutom släktingar. Om jag inte gör som familjen säger slår min pappa och bröder mig. De har vid flera tillfällen låst in mig på mitt rum. Min mamma slår eller hotar aldrig mig men samtidigt gör hon inget för att hjälpa mig heller. Det känns som att hela familjen och släkten är emot mig.

Samtalsledare: *Det här är väldigt svårt för dig. Du är utsatt hemma och har ingen frihet. Din pappa och bröder utsätter dig för våld och begränsar ditt handlingsutrymme. Det här gör att livet bli komplicerat för dig. Är det ok för dig att jag berättar lite av min erfarenhet av det här? (Komplex reflektion, sammanfattning, komplex reflektion, be om lov att berätta)*

Klient: *Ja, jag vill veta vad jag ska göra!*

Samtalsledare: *Vi träffar många unga kvinnor i din situation. De beskriver liknande hemförhållanden och i de fall kvinnorna fruktar för sitt liv har de möjlighet att placeras på skyddat boende. Vi kan också hjälpa till på andra sätt till exempel genom att prata med familjen.*

Klient: *Det är så mycket att ta in!*

Samtalsledare: *Jag hör att du har många frågor och funderingar som du vill ha svar på samt mycket att berätta. Jag tänkte att vi skriver upp de punkter du vill prata om så pratar vi idag om 3 av dessa punkter och fortsätter med de andra när vi träffas nästa gång. Skulle det vara ok för dig? (Komplex reflektion, presentera meny-agenda, ber om lov)*

Exempel 3. Kvinnohandelsärende

En polisrapport inkommer till Relationsvåldsteamet att en 20-årig kvinna påträffats vid ett tillslag mot en lägenhet. Polisen misstänker att lägenheten använts som en bordell. Förutom den 20-åriga flickan påträffas även flera unga kvinnor. Männerna i lägenheten anhålls och 20-åriga Elina placeras på ett skyddat boende. Polisen ger Elina två valmöjligheter.

Om hon väljer att vittna emot den man som misstänks leda verksamheten kommer hon att få hjälp att stanna i Sverige gör hon inte det så kommer hon var tvungen att åka tillbaka till sitt hemland. Elina är ambivalent inför detta beslut. Samtalet sker med tolk.

Samtalsledare: *Hej Elina och välkommen till oss här på Relationsvåldsteamet! Är det ok för dig om vi börjar med att presentera oss och berättar lite om oss?
(Hälsar, ber om lov)*

Klient: *Ok.*

Samtalsledare: *Jag heter NN och vi är ett team som arbetar med kvinnor som har hamnat i din situation. Jag vet inte så mycket om dig endast det jag läst i polisrapporten. För att förstå din situation och kunna hjälpa dig behöver jag ställa några frågor. Är det ok för dig? (Informera, ber om lov)*

Klient: *Ja, det är ok.*

Samtalsledare: *Vad hände igår? (Öppen fråga)*

Klient: *Jag känner mig rädd. Jag vet inte vad jag kan berätta och vad det kan få för konsekvenser men jag ska försöka berätta.*

Samtalsledare: *Du känner dig rädd och vet inte vad du kan berätta för mig samtidigt som för att vi ska kunna försöka att hjälpa dig är det viktigt att du berättar vad du varit med om. (Dubbelvändig reflektion som fångar upp klientens ambivalens. Information)*

Klient: *Jag kom till Sverige för ett år sedan med en manlig bekant från mitt hemland. Han lovade mig att han skulle ordna ett jätte bra arbete till mig i Sverige. Han sa att jag skulle få god ekonomi och att jag även skulle ha möjlighet att hjälpa min familj.*

Samtalsledare: *Det du beskriver är att denna manliga bekanta lovade dig att du skulle bli ekonomiskt oberoende om du följde med honom till Sverige.
(Sammanfattning)*

Klient: *Precis... Jag bestämde mig för att följa med till Sverige och börja mitt nya liv. Så fort vi var framme i Sverige låste han in mig i en lägenhet. Jag var livrädd.... Han sade till mig att nu när vi var i Sverige var det han som bestämde över mig. Jag fick inte gå ut eller prata med någon. Han tvingade mig att sälja min kropp till olika män. Jag är väldigt rädd för denna man och vet inte vad jag ska göra. Jag vill å ena sidan berätta allt för polisen men å andra sidan tänker jag att jag bara vill lämna allt och åka hem.*

Samtalsledare: *Det här är en smärtsam och svår situation för dig. Åt ena sidan vill du åka hem åt andra sidan vill du berätta för polisen det du har varit med om. Du har många tankar utifrån det du varit med om. Du har ett mycket svårt dilemma att ta ställning till. Ibland kan det vara hjälpsamt att gå igenom alla alternativ som finns. Skulle det vara ok för dig om vi pratar lite om hur det kan bli för dig om du stanna i Sverige och berättar för Polisen vad du vet eller om du väljer att åka hem?
(Komplex bekräftande reflektion, dubbelvändig reflektion som fångar upp klientens ambivalens. Ber om lov och ambivalens utforskning presenteras för klienten)*

Bilaga 1

Var i förändringscirkeln befinner du dig just nu?

Fritt efter RTCQ, *Readiness to Change Questionnaire*, Rollnick, Heather & Gold 1992.

Ur boken: *Förändra ditt liv med KBT och motiverande samtal – MI*, av Liria Ortiz, Natur & Kultur, 2008.

I formuläret nedan finns ett antal påståenden. Tänk på den förändring som är aktuellt och svara utifrån detta. Kryssa för det alternativ som bäst stämmer överens med hur du tänker och känner just nu kring det. Fyll i följande siffror i tabellen: Hel oense – 2; delvis oense -1; varken eller 0; instämmer delvis + 1; instämmer helt + 2.

	Påståenden	Helt oense -2	Delvis oense -1	Varken /eller 0	Instämmer delvis + 1	Instämmer helt + 2
1.	Mitt liv är ganska okej just nu.					
2.	Jag försöker ändra på....					
3.	Det finns det som är både bra och dåligt just nu.					
4.	Ibland tycker jag att jag borde ändra mig när det gäller....					
5.	Det är ingen mening med att tänka på att förändra....					
6.	Jag har nyligen börjat ändra mig.					

7.	Vem som helst kan prata om att göra något åt..., men jag gör faktiskt någonting åt det.					
8.	Jag är i den situationen att jag borde tänka på att ändra mig.					
9.	är ett problem för mig					
10.	Jag behöver inte ändra på					
11.	Jag håller faktiskt på att ändra mig.					
12.	Det finns ingen anledning att jag ska ändra mig/göra något annorlunda.					

Du kan sedan gå vidare och med hjälp av det ifyllda formuläret räkna ut hur beredd du är att förändra dig – just nu.

Gör så här:

1. Skriv in summan för dina ikryssade svar på frågorna 1, 5, 10 och 12 i tabell A nedan och lägg sedan ihop talen till **summa A**.

Här är ett EXEMPEL på hur en ifylld rad kan se ut. Summan i tabellen kan sträcka sig från - 8 över 0 till +8.				
Fråga 1	Fråga 5	Fråga 10	Fråga 12	Summa
0	-1	+1	-1	-1

Tabell A

Fråga 1	Fråga 5	Fråga 10	Fråga 12	Summa A	Förändringsfas Inte beredd

2. Fortsätt nu och skriv in talen för dina svar på frågorna på frågorna 3, 4, 8 och 9 och lägg ihop dem till **summa B**. Använd tabell B.

Tabell B

Fråga 3	Fråga 4	Fråga 8	Fråga 9	Summa B	Förändringsfas Ambivalent

3. Skriv in talen för dina svar på frågorna 2, 6, 7 och 11 och lägg ihop dem till **summa C**.

Tabell C

Fråga 2	Fråga 6	Fråga 7	Fråga 11	Summa C	Förändringsfas Beredd

Summorna A, B och C visar hur beredd du är just nu att förändra dig på en skala som sträcker sig från *inte beredd* (**summa A**), *ambivalent* (**summa B**) till *beredd* (**summa C**). Ett negativt tal visar att du har dålig överensstämmelse med denna fas, ett positivt tal visar på en viss eller hög överensstämmelse

Vilket är din högsta siffra? Den fas som fått högst siffra visar hur förändringsbenägen eller motiverad du är just nu.

Tänk bara på att de summor som du räknat fram inte är absoluta, som för alla skalor är värdena glidande. Resultatet ger förmodligen ändå en hygglig skattning av var du befinner dig just nu. *Håller du med om utfallet av övningen?*

Kom ihåg att vad du har mätt här är din beredskap att förändra det som du tänkte på när du fyllde i formuläret. Utfallet berättar ingenting om din vilja eller motivation att förändra dig inom andra områden av ditt liv. Förändringsbenägenhet är alltid kopplat till en särskild förändring, som vi funderar på eller börjat genomföra. Vi kan till exempel vara motiverad att sluta med något men inte till att börja med något annat.

Förändringsstadier

Figur Stages of change. Prochaska, J.O. & DiClemente, C.C. (1992). Stages of change in the modification of problem behaviors. I: M.Hersen, R.M.Eisler & P.M.Miller (red.). Progress on behavior modification. Sycamore Press.

Bilaga 2

Utredningsmall

Utredning enligt 11 kap. 1 § socialtjänstlagen (SoL)

Persondata

Ärendet gäller:

Adress:

Anledning till utredning

Ansökan och på vilket sätt den inkom till Relationsvårdsteamet t.ex. via Socialjouren, RVC osv.

Utredningsförfarande

Genom samtal med NN vid X tillfällen, hämtat information från tidigare utredning vid Kvinnofridsteamet, Information från RVC, information från kurator, polis mm. vid XX osv.

Händelser under utredningen

Bistånd i form av skyddat boende, polisanmälan, ansökt om enskild vårdnad, skilsmässa, bodelning, läkarbesök för att t.ex. dokumentera ev. skador.

Social situation

Bakgrund

Kort info om klientens bakgrund, anledning till ansökan och ev. barns situation vid detta tillfälle., Vad gör att klienten beslutar sig för att söka hjälp just nu?

Familjesituation

Barn, föräldrar, syskon, vänner osv. använd bl.a. nätverkskartan

Arbete, utbildning och ekonomi:

Förvärvsarbete omfattning och med vad, annan inkomst som t.ex. A-kassa, sjukpenning och/eller försörjningsstöd osv.

Bostad

Form av boende som lägenhet, villa osv. och är det ett eget eller delat kontrakt med någon eller inneboende osv. Står klienten i bostadskön och i så fall sedan när antal månader/år.

Hälsa

Fysisk och psykisk, kontakt med läkare, psykolog, kurator osv., mediciner i så fall för vad, överkonsumtion eller missbruk av alkohol eller mediciner annat.

Språk

Nätverk

Nätverkskartan, släktens roll för förtryck, vilka utgör hot eller stöd, kulturella normer, känner de till situationen

Kartläggning av våldet

Relationshistoria

(Relation till våldsutövaren, hur länge har våldet pågått. Tidigare insatser gällande våld)

Fysiskt våld

Ex. knuffa, hålla fast, släpa, slå, dra i håret, beröva sömn, nypa, sparka, ta strypgrepp, hota med vapen.)

Våldets omfattning(systematiskt, skiftande, grovt, upptrappat, kroniskt och/eller frekvent eller oregelbundet).

Psykiskt våld

Ex. verbala kränkningar, kontroll av post och telefon, förnedring, isolering, utpressning, skambeläggande, nedtryckande uttalanden.

Våldets omfattning(systematiskt, skiftande, grovt, upptrappat, kroniskt och/eller frekvent eller oregelbundet).

Sexuellt våld

Ex. tvingas utföra sexuella handlingar hon/han inte vill ha del i.

Våldets omfattning(systematiskt, skiftande, grovt, upptrappat, kroniskt och/eller frekvent eller oregelbundet).

Materiellt

Ex. Förstöra ägodelar, slänga saker som personen tycker om.

Ekonomiskt våld

Ex. stöld av pengar, stöld av ägodelar, får inte ha några egna pengar, får inte insyn i den gemensamma ekonomin, tvingas skriva på papper, ekonomisk utpressning.

Försummelse

Äldre och personer med funktionsnedsättning, ex. felaktig medicinering, bristande hygien, lämnad utan tillsyn, försvåra istället för att underlätta.

Tidigare erfarenheter av våld

Bevittnat och/eller utsatts för våld under sin uppväxt, tidigare partnervåld.

Konsekvenser av våldet

Har våldet påverkat klientens fysiska hälsa (somatiskt)?

Har våldet påverkat klientens psykiska hälsa?(Klientens psykiska mående idag, historik av ohälsa, psykiatrisk kontakt, traumatiskbakgrund)

Andra konsekvenser av våldet (självkänsla, rädsla, gränssättning, skuld, skam etc.)

Barn

Är eventuella barn utsatta för någon form av våld direkt och/eller indirekt?

Upplever klienten att partnern genom att använda barnen på något sätt utövar hot, förtryck eller våld?

Ev. datum för överföring till barn-ungdomsgruppen eller öppenvården.

Polisanmälan

Är en polisanmäl gjord? Informera om och uppmuntra personen att göra polisanmälan.

Finns ansökan om kontaktförbud eller skyddade personuppgifter?

Klientens inställning

Inställning till relationen (känslomässig bindning, satsning på förhållandet, tillfredställelse med förhållandet)

Inställning till våldet (klientens förklaring till våldet och klientens hanteringssätt)

Tidigare uppbrottsförsök

(har hen sökt hjälp tidigare och vad ledde det i så fall till)

Klientens egen bedömning av situationen och förslag till planering för framtiden.

Klientens inställning till partnerkontakt.

Bedömning av personens situation. (FREDA)

Delge resultat av FREDA

FREDA- beskrivning

FREDA- farlighetsbedömning

Säkerhetsplanering
Erbjudna insatser

Sammanfattning och bedömning

Förslag till beslut

Beslut

Underskrift:

.....

Namn och befattning:

Datum för beslut:

Underskrift:

.....

Referenser:

Motiverande samtal i arbete med våld i nära relationer av Liria Ortiz, 2013.
Stockholm: Gothia Fortbildning.
Att utreda och motivera med MI av Liria Ortiz, 2011. Till Kunskap.